

OBSAH

Úvod	11
1 Vznik a výroba etylalkoholu a alkoholických nápojů (P. Schneiderka)	13
2 Metabolizmus a vylučování etylalkoholu (P. Schneiderka)	15
2.1 Alkoholdehydrogenázová cesta	16
2.2 MEOS	18
2.3 Kataláza	18
3 Laboratorní vyšetření a metody detekce a stanovení etanolu v biologickém materiálu (P. Schneiderka)	19
3.1 Laboratorní ukazatele konzumace alkoholu a ostatní biochemická vyšetření při abúzu alkoholu	19
3.1.1 Testy prostupnosti a integrity membrán hepatocytu	19
3.1.2 Vyšetření poruch metabolických funkcí jater	23
3.1.3 Vyšetření zaměřená na poruchy v tvorbě a vylučování žluči	33
3.1.4 Vyšetření exokrinních funkcí pankreatu	40
3.1.5 Ostatní biochemická vyšetření	42
3.2 Detekce a stanovení etylalkoholu	43
4 Patobiochemie akutní a chronické intoxikace etanolem (P. Schneiderka)	45
4.1 Akutní intoxikace	45
4.2 Chronická intoxikace	46
5 Etanol a reaktivní radikály (P. Schneiderka)	49
6 Etanol a metabolismus železa, hemochromatóza, porfyrie (P. Schneiderka, J. Ehrmann jr.)	51
6.1 Metabolizmus železa	51
6.2 Metabolizmus porfyrinů, porfyrie	52

6.3	Terminologické poznámky z pohledu histopatologa	53
6.4	Morfologická detekce Fe v játrech	53
6.5	Morfologické nálezy při hemochromatóze	54
6.6	Morfologické nálezy při sekundární hemosideróze	54
6.6.1	Morfologické nálezy při hemosideróze u alkoholického postižení	55
6.7	Morfologické nálezy při porphyria cutanea tarda (PCT)	55
6.8	Morfologické nálezy při erythropoetické porfyrii (EP)	56
7	Alkoholická steatóza	57
	<i>(J. Ehrmann, P. Schneiderka, J. Ehrmann jr.)</i>	
7.1	Charakteristické morfologické změny a nálezy	57
7.1.1	Diferenciální diagnostika příčin steatózy	59
7.2	Klinický obraz	61
7.3	Diagnostika	61
7.3.1	Laboratorní nálezy	61
7.3.2	Zobrazovací metody	62
7.4	Prognóza	62
8	Steatohepatitida	63
	<i>(J. Ehrmann, P. Schneiderka, J. Ehrmann jr.)</i>	
8.1	Charakteristické morfologické změny a nálezy	63
8.1.1	Diferenciální diagnóza	65
8.1.2	Morfologické prognostické znaky rizika přechodu do cirhózy	66
8.2	Klinický obraz	67
8.3	Diagnostika	67
8.3.1	Laboratorní nálezy	67
8.3.2	Zobrazovací metody	68
8.4	Prognóza	68
9	Alkoholická cirhóza	69
	<i>(J. Ehrmann, P. Schneiderka, J. Ehrmann jr.)</i>	
9.1	Patogeneze	69
9.2	Epidemiologie	72
9.3	Charakteristické morfologické změny a nálezy	73
9.3.1	Poznámky k diagnóze cirhózy pomocí jaterní biopsie	73
9.3.2	Histologické změny	74
9.3.3	Morfologické znaky aktivity	74
9.3.4	Příčiny a morfologický obraz	75
9.3.5	Diferenciální diagnóza z pohledu morfologie	76

9.3.6	Komplikace projevující se histologickými změnami jater .	76
9.4	Diagnostika	77
9.4.1	Klinický obraz	77
9.4.2	Laboratorní vyšetření	81
9.4.3	Zobrazovací diagnostické metody	85
9.5	Prognóza alkoholické jaterní fibrózy a cirhózy	85
10	Komplikace jaterní cirhózy	88
	<i>(J. Ehrmann)</i>	
10.1	Jaterní selhání	88
10.1.1	Etiologie a klasifikace	88
10.1.2	Klinická symptomatologie a diagnostika	89
10.1.3	Prognóza	90
10.2	Portální hypertenze	91
10.2.1	Příčiny a klasifikace	91
10.2.2	Klinický obraz	92
10.2.3	Vyšetřovací metody	93
10.2.4	Jícnové varixy	94
10.3	Ascites	95
10.3.1	Patogeneze	95
10.3.2	Klinický obraz a diagnostika	96
10.3.3	Spontánní bakteriální peritonitida	97
10.4	Jaterní encefalopatie	97
10.4.1	Patogeneze	98
10.4.2	Klinický obraz a diagnostika	98
10.5	Hepatorenální syndrom	101
10.5.1	Patogeneze a klasifikace	101
10.5.2	Klinický obraz a diagnostika	102
10.6	Cholestáza	103
10.6.1	Patogeneze	103
10.6.2	Klinický obraz a diagnostika	104
10.7	Zieveho syndrom	106
10.8	Význam infekce viry hepatitidy B a C	106
10.9	Hepatocelulární karcinom	108
10.9.1	Diagnostika	109
10.9.2	Screening	109
10.10	Další komplikace jaterní cirhózy	110
11	Léčba alkoholického postižení jater	111
	<i>(J. Ehrmann)</i>	
11.1	Léčba jaterní steatózy	111

11.2	Léčba alkoholické hepatitidy	112
11.2.1	Kortikosteroidy	113
11.2.2	Pentoxifylin	114
11.2.3	Antibiotika	114
11.2.4	Prebiotika	114
11.2.5	Nutriční podpora	115
11.2.6	Antioxidancia	115
11.2.7	Některé další léčebné metody	115
11.3	Léčba jaterní cirhózy	116
11.3.1	Propyltiouracil	117
11.3.2	Kolchicin	117
11.3.3	Antioxidancia	117
11.4	Léčba komplikací	118
11.4.1	Léčba jaterního selhání	118
11.4.2	Léčba cholestázy	118
11.4.3	Léčba portální hypertenze	119
11.4.4	Léčba krvácení z jícnových varixů	120
11.4.5	Léčba ascitu	121
11.4.6	Léčba jaterní encefalopatie	123
11.4.7	Léčba hepatorenálního syndromu	123
11.4.8	Léčba hepatocelulárního karcinomu	124
11.4.9	Léčba ostatních komplikací alkoholické hepatitidy a jaterní cirhózy	124
11.5	Nutriční podpora u alkoholického postižení jater	125
	(D. Vrzalová)	
11.6	Transplantace jater	128
12	Syndrom non-alkoholické steatohepatitidy – NASH/NAFLD, poznámky k histologické diagnóze	134
	(J. Ehrmann jr.)	
12.1	Terminologické poznámky vycházející z morfologického obrazu	134
12.2	Poznámky k diagnóze NASH/NAFLD pomocí jaterní biopsie	134
12.3	Histologické změny	135
12.4	Grading a staging	135
12.5	Diferenciální diagnóza z pohledu morfologie	136
12.6	Komplikace projevující se histologickými změnami jater	136
13	Souhrn – základní kritéria diagnostiky alkoholického poškození jater	137
	(J. Ehrmann)	
13.1	Anamnéza	137

13.2	Fyzikální nález	138
13.3	Laboratorní nálezy	138
13.3.1	Hematologické změny	138
13.3.2	Biochemické nálezy	138
13.4	Ukazatele abúzu alkoholu	139
13.5	Zobrazovací metody	139
13.6	Patologicko-anatomický obraz	140
13.7	Některé choroby nebo klinické obrazy podporující alkoholický původ jaterního poškození	140
13.8	Shrnutí	140
14	Doporučená literatura	142
	Seznam zkratek	155
	Rejstřík	159